

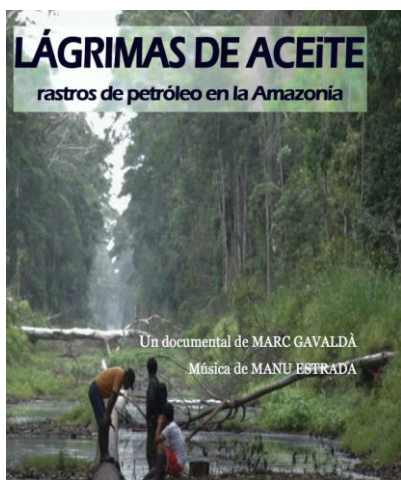

Lágrimas de aceite

Direcció: Marc Gavaldà

País: Perú (2017)

Cicle de cinema llatinoamericà

Fitxa tècnica

Música Manu Estrada, Les Wempler, Cuarteto Continental **Durada** 62 min **Gènere** Documental **Llengües** Versió original en espanyol

Sinopsi

"Ens diuen que no podem veure aigua del riu ni pescar, però no ens queda altre remei"-afirma l'apu de la comunitat awajún de Pakun, a la riba del riu Chiriaco. *Lágrimas de aceite* explora les conseqüències de la caducitat de la infraestructura de la indústria petrolera al cor de l'Amazònia. Un recorregut que dona veu a les comunitats indígenes afectades directes pels més de 10 vessaments de cru provocats per l'Oleoducto Norperuano l'any 2016. Un descens per les aigües contaminades del riu Marañón fins a desembocar al riu Amazonas. Denúncies de vulneració dels drets a la vida dels pobles riberencs Awajún, Huampis i Kukamas. Una reflexió de la vessant més crua del model de consum de petroli.

Crítica

La caducitat del model petroler a l'Amazònia peruana

Quan caduca un oleoducte a l'Amazònia? El 2016 més de deu trencaments en diferents trams de l'Oleoducto Norperuano afecten desenes de comunitats natives dels pobles Awajún, Huampis i Kukama. *Lágrimas de aceite* explora les conseqüències de l'obsolescència de la infraestructura petrolera interpel·lant un canvi de model energètic que no generi desplaçats ambientals a llarg termini. Alarmat per la recurrència de vessaments al nord del Perú, el col·lectiu Alerta Amazònica, un grup d'investigadors activistes que centren la seva creació en la denúncia dels abusos als pobles amazònics a través del llenguatge audiovisual, va recórrer, l'agost i el setembre de 2016, el curs del riu Marañón des dels seus vessants andins fins a la desembocadura al gran Amazonas.

[...]

El documental aborda l'envelliment de la infraestructura petrolera a la regió amazònica. Construïda fa 40 anys de la mà de corporacions privades, freqüentment amb finançament estatal, oleoductes com l'Oleoducto Caño Limón -Covendas (Colòmbia), Sistema de Oleoducto Trans Equatoriano (Equador), Oleoducto Sica Sica -Arica (Bolívia) o el mateix ONP semblen compartir un nefast ocàs i deteriorament.

Els vessaments són el fil conductor d'un documental que aborda, a través dels seus protagonistes, les comunitats directament afectades, temes com la gestió de les emergències, la comunicació corporativa, el racisme ambiental i l'enverinament progressiu que pateixen els pobladors d'una toxicitat impresa al territori. «En general, a tota l'Amazònia, l'Estat, a través de la seva activitat, està prenent extingir-nos, acabar-nos», adverteix l'apu Wrays Perez, dirigent del Govern Territorial Autònom Huampis. L'afirmació no és exagerada, si un s'atura en cadascun dels vessaments que el 2016 van afectar desenes de comunitats natives dels pobles Awajún, Huampis i Kukama. Un any més tard, les ribes de cursos fluvials com el riu Chiriaco, Nieva, Morona o els congostos Urituyaku i Cuninico segueixen dissolent hidrocarburs i metalls pesats. Una toxicitat invisible que ingressa a la sang i teixits de la població a través dels metalls presents en l'aigua i els peixos. Les conseqüències a llarg termini deriven en afeccions epidemiològiques en la salut de la població.

Com a la comunitat nativa Kukama de Cuninico, afectada per un vessament de gairebé 3.000 barrils el 2014 al congost on s'assenta i alimenta la població. Tres anys més tard, les conseqüències són evidents en la salut dels nens, on un estudi va revelar la presència de mercuri i cadmi en el 80% de les mostres. Testimonis de mares com Flor de María Parana o Nilda Salinas, que denuncien l'augment d'avortaments, la incidència de marejos, mal de cap i d'ossos i pèrdua de vista dels nens de la comunitat. Les paraules del seu apu Galo Vasquez reflecteixen impotència i neguit: «Què serà de la població de Cuninico en el futur? Quina és l'esperança que els nostres nens creixeran sans, que siguin el futur de la nostra comunitat?».

És en aquest context d'extrema desatenció estatal als pobles receptors dels passius ambientals que el setembre de 2016 esclata la mobilització de Saramurillo. De diverses conques fluvials famílies senceres es van desplaçar des de les seves comunitats per unir les seves veus en un plec de peticions. Amb mesures d'acció directa no violenta, van prendre les instal·lacions de Petroperú i van retenir durant dos mesos les grans embarcacions que transportaven petroli i altres mercaderies pel riu Marañón.

Les mesures de pressió, després de tres mesos de sordesa estatal, van ser pacificades mitjançant l'Acord de Saramurillo. En ell, el govern peruà es va comprometre a declarar emergència ambiental i sanitària a la regió afectada, iniciar la remediació ambiental, revisió del contracte amb Pluspetrol, la millora de l'oleoducte, projectes productius i nova llei de monitorització mediambiental. Després de més de sis mesos d'aquell dia, el govern ha incomplert aquests acords. Serveixi aquest documental per evidenciar i per visibilitzar la injustícia ambiental que pateixen les comunitats impactades en un context d'impunitat ambiental estructural.

Marc Gavaldà es director de *Lágrimas de aceite* – rebellion.org

“Lágrimas de aceite”: premis i seleccions principals

Aquest documental, estrenat l'abril de 2017, ha estat reconegut en més de 20 festivals i ha guanyat premi al Festival de Cine Invisible de Bilbao.

Marc Gavaldà

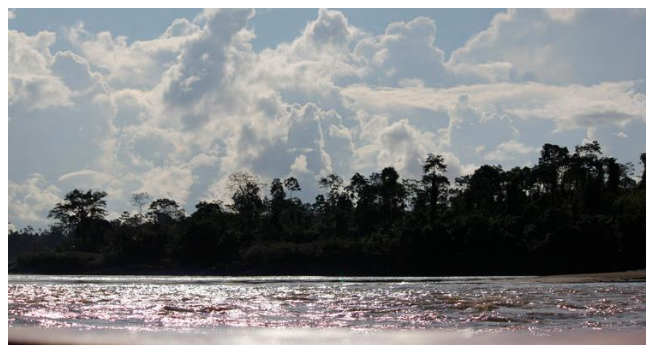
Filmografia com a director

- 2017 *Lágrimas de aceite* (documental)
- 2015 *Asfaltar Bolívia* (documental)
- 2013 *Alerta Amazònica* (documental)
- 2012 *Los Nahua 20 años después* (documental)
- 2008 *Patagonia petrolera* (documental)
- 2005 *Tentayapi, el pueblo intacto* (documental)
- 2002 *Vivir sobre el pozo*

Biografia

Marc Gavaldà és llicenciat en Ciències Ambientals per la UAB, i des de fa més de deu anys investiga i documenta els conflictes ambientals del petroli dels pobles amazònics i de la Patagònia. És autor de llibres com *Las manchas del petróleo boliviano* (1999), *La recolonización* (2003), *Viaje a Repsolandia* (2006), *RepsolYPF: un discurso socialmente irresponsable* (2007) i *Patagonia petrolera, el desierto permanente* (2008). Ha realitzat documentals com *Vivir sobre el pozo* (2002), *Tentayapi* (2005) i *Patagonia petrolera* (2008). Actualment prepara l'exposició *Pueblos indígenas y petróleo*, i participa activament en el col·lectiu Repsolmata i en el consell de redacció de la revista *Ecología Política*.

Organització:

En conveni amb:

Amb el suport de:

